

Brandbrief: Kamermeerderheid voor ondermijning rechtsstaat

Datum: 8-3-2023

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 21 februari 2023 heeft de SGP de regering verzocht om te verkennen of er mogelijkheden zijn om extra eisen te stellen aan belangenorganisaties om naar de rechter te kunnen stappen indien de overheid zich niet aan de wet houdt. Het lijkt hier met name te gaan om organisaties die de overheid houden aan haar eigen wetten om te voorkomen dat er nog meer schade wordt veroorzaakt aan de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van ons allemaal. De SGP heeft een Kamermeerderheid aan zijn zijde gevonden [1] in deze poging de rechtsstaat te ondermijnen.

De motie kreeg steun van:

✓	VVD
✓	PVV
✓	CDA
✓	FvD
✓	SGP
✓	JA21
✓	Groep Van Haga
✓	BBB
✓	Omtzigt

Waarom vinden wij het belangrijk dat de rechtsstaat gerespecteerd wordt?

Volgens het College voor de Rechten van de Mens [2] is het recht om als belangenorganisaties in het algemeen belang te procederen cruciaal in de democratische rechtsstaat. Het is belangrijk voor de bescherming van mensenrechten dat de toegang tot de rechter niet verder wordt beperkt.

Volgens de Nationale Ombudsman [3] is een essentieel kenmerk van de rechtsstaat dat de overheid zich aan de wet moet houden en vrijheden en rechten van burgers niet zonder meer mag beperken of afpakken.

Volgens de uitspraak van de rechter in de Urgenda Klimaatzaak [4] bestaat er een reële dreiging van een gevaarlijke klimaatverandering, waardoor er een ernstig risico bestaat dat de huidige generatie ingezetenen zal worden geconfronteerd met verlies van leven waaruit een verplichting volgt voor de Staat om tegen deze reële dreiging bescherming te bieden.

Ook volgens uw eigen Coalitieakkoord [5] moet de overheid rechtvaardig en betrouwbaar zijn, dient er minstens 55% minder uitstoot van CO₂ gerealiseerd te zijn in het jaar 2030 en moet de natuur beter beschermd worden door minder stikstof uit te stoten.

De bijna honderd organisaties die deelnemen aan De Klimaatcoalitie [6] zijn solidair met belangenorganisaties zoals Urgenda en 'Mobilisation for the Environment'. De rechtszaken die zij tegen de overheid voeren zijn volgens de rechtbank en de Hoge Raad van zeer groot belang voor de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van ons allemaal. Ze ondersteunen en beschermen daarmee de doelen van de organisaties die deel uitmaken van de Klimaatcoalitie en geven tegengewicht aan lobbyisten en politieke leiders die hun positie misbruiken om zichzelf en anderen te verrijken ten koste van de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee onze toekomst.

Het is van levensbelang dat de overheid zich aan de wet houdt zodat we klimaatverandering tegen kunnen gaan en de biodiversiteit herstellen. Bij verschillende botsingen tussen belangenorganisaties en de overheid was het de overheid die de hand lichte met de wet, stiekem of openlijk [7] en moest de rechter eraan te pas komen om de overheid te dwingen om zich aan de eigen regels en wetten te houden. Daarom heeft de natuur en de volksgezondheid belangenorganisaties zoals Urgenda en Mobilisation for the Environment nodig om dit alsnog door middel van rechterlijke uitspraken af te dwingen. De uitspraken van de rechter bevestigen de noodzaak van deze rechtszaken.

Onze verzoeken

Wij verzoeken u om de rechten van de belangenorganisaties te respecteren en in stand te houden. U zou zich bovendien aan de wet moeten houden zodat deze organisaties niet meer naar de rechter hoeven te gaan. Daarnaast verzoeken wij u de rechterlijke uitspraken te respecteren en uit te voeren.

Wie zijn we en wat doen we?

De Klimaatcoalitie is een nationale organisatie die zich inzet voor een veilig klimaat en behoud van natuur en biodiversiteit. We oefenen druk uit op beleidsmakers om krachtige maatregelen te treffen en we mobiliseren een breed publiek voor een klimaatvriendelijke, gezonde en eerlijke samenleving. De Klimaatcoalitie bestaat uit een groot aantal lokale & nationale organisaties en groeit met de dag. We komen gezamenlijk op voor ieders gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van ons allemaal.

Wij horen graag zo spoedig mogelijk uw reactie op onze verzoeken.

Met vriendelijke groet,

[Namens de bijna honderd deelnemende organisaties van De Klimaatcoalitie](#)

Initiatiefnemers

Claudia van Steen	Leefmilieu	Joost Blasweiler	De Bomenbond
Eeke Anne de Ruig	XR Ambtenaren	Lesly Fleuren	Vissenbelang
Etske Thie	XR Arnhem	Lotte Boonen	Zorg voor het Klimaat
Fenna Swart	Comité Schone Lucht	Lydia Scholte	Stop Ecocide
Fred Vos	Duurzaam Dorp Diemen	Maarten Frijlink	XR Nijmegen
Gerrit Fonk	Ecovrede	Marloes Spaander	De Klimaatcoalitie (Nederland)
Hélène Versteeg	De KlimaatCoalitie Dordrecht	Monique de Koning	XR Ambtenaren
Ines Verbeek	De Bomenstichting	Saskia Bakker	Stichting Groen Weerd
Jan Juffermans	Werkgroep Voetafdruk NL	Silvia Tuenter	XR Roermond

Drs. H. E. van der Lans, bioloog-ecoloog, directeur Ecoplan Natuurontwikkeling, Stichting Vrijwillig Bosbeheer Noord-Nederland en Stichting ANO-Fundatie voor Welzijn en Wetenschap

Bronnen

1. <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2023Z03051&did=2023D07194>
2. <https://klimaatcoalitie.org/docs/20230223-college-voor-de-rechten-van-de-mens-verontrust-over-motie-beperken-recht-belangenorganisaties.pdf>
3. <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/dossier/bescherming-van-rechten>
4. <https://uitspraken.rechtspraak.nl/#!/details?id=ECLI:NL:GHDHA:2018:2591>
5. <https://www.rijksoverheid.nl/regering/samenvatting-coalitieakkoord>
6. www.klimaatcoalitie.org/organisaties
7. <https://decorrespondent.nl/12922/geen-wonder-dat-burgers-afhaken-bij-een-overheid-die-telkens-de-eigen-wet-overtreedt/2818235504084-23f35a97>

Stemmingsuitslagen Tweede Kamer

Stemmingsuitslagen

Aangenomen met handopsteken

⊖ Detail stemming

Voor

VVD	34
PVV	17
CDA	14
FVD	5
SGP	3
JA21	3
Groep Van Haga	3
BBB	1
Omtzigt	1

Tegen

D66	24
SP	9
PvdA	9
GroenLinks	8
PvdD	6
ChristenUnie	5
DENK	3
Volt	2
Gündogan	1
BIJ1	1
Fractie Den Haan	1

Bron: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2023Z03051&did=2023D07194>

Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2022–2023

36 169

Wijziging van de Klimaatwet (implementatie Europese klimaatwet)

Nr. 37

GEWIJZIGDE MOTIE VAN HET LID STOFFER C.S. TER VERVANGING VAN DIE GEDRUKT ONDER NR. 36

Voorgesteld 21 februari 2023

De Kamer, gehoord de

beraadslaging,

overwegende, dat het ondernemen van juridische acties door belangenorganisaties op grond van artikel 3:305a van het Burgerlijk Wetboek mogelijk is vanuit specifieke belangen, met grote consequenties voor het algemeen belang, terwijl de representativiteit van deze organisaties buitengewoon gering kan zijn;

overwegende, dat voor het vereiste van representativiteit van de belangenclub het van belang is dat een financiële bijdrage wordt gevraagd van de personen tot bescherming van wier belangen de rechtsvordering strekt;

constaterende, dat er onder de huidige regeling geen indringende toets op de representativiteit door de rechter lijkt te worden toegepast;

constaterende, dat belangenorganisaties die rechtszaken tegen de Staat aanspannen op grond van artikel 3:305a van het Burgerlijk Wetboek, overwegend door anderen dan de direct belanghebbenden, mogelijk zelfs met subsidie, kunnen worden gefinancierd;

verzoekt de regering te verkennen in hoeverre voor belangenorganisaties met een ideëel doel op grond van artikel 3:305a BW nadere vereisten met het oog op de representativiteit gesteld moeten worden,

en gaat over tot de orde van de dag.

Stoffer
Van der Plas
Eerdmans

Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 36 169, nr. 37

kst-36169-37 ISSN
0921 - 7371

's-Gravenhage 2023